

Mineraler – behov eller etterspørsel?

«Vi kommer ikke unna behovet for mineraler», kan vi lese i Klassekampen 16.12.2023. Den som forteller oss dette er Håkon Knudsen Toven, som titulerer seg *Fagansvarlig for havbunnsmineraler i Offshore Norge*.

Offshore Norge er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for selskaper som driver på norsk sokkel. Denne organisasjonen satser nå fullt ut på to hester samtidig. Den ene hesten heter Olje og gass, og her gleder man seg over at investeringsnivået er skyhøyt, stikk i strid med at klimatoppmøtet sier at utvinning av fossile brennstoffer må reduseres kraftig. Den andre hesten heter Grønt skifte, og denne skal satse på havvind og mineraler på havbunnen. At disse tilsynelatende står i motsetning til hverandre, synes ikke å bekymre Offshore Norge, så lenge begge deler kan gi atskillige milliarder i inntekter.

Utsiktene til enorm profitt for private selskaper er sjølsagt ikke det beste argumentet når man skal få støtte i opinionen til ny utvinning, eller som det heter i de kretser – «Social Licence to Operate». Da er det bedre å bruke behovet for mineraler. Det er noe alle ser i sitt daglige liv fra brødkniven til lyset i taklampa, fra sykkelen, bilen eller bussen som tar oss til jobben til mobiltelefonen i jakkelomma. Her er Offshore Norge helt på linje med Norsk Bergindustri, som gang på gang har kjørt kampanjer for å vise oss hvor viktig mineralutvinning er for vårt daglige liv. I slike kampanjer er eksempla alltid henta ønska og fornuftig bruk. Når hører vi at det er nødvendig med aluminium og titan for de superrikes privatfly, gull for spekulasjon, nikkel og molybden for opprustning og krig, kobber og sjeldne jordmetall for bitcoinproduksjon? Når hører vi om den bevisste og planlagte produksjonen av dårlige varer som skal gå i stykker så vi må kjøpe nye? Om ressursene til reklame for at vi skal kjøpe ting vi ikke trenger?

Dette minner om hva tidligere generalsekretær i Norsk Bergindustri sa: «Så lenge det er etterspørsel er det behov».

Innlegget bygger forøvrig på grunntesen at det er typisk norsk å være god, og at vi har strenge krav og derfor kan tillate oss metoder som resten av verden fordømmer. Norge er snart det eneste landet i verden som ønsker å dumpe mer gruveavfall i sjøen og nå utvide dette til områder der vi har ennå mindre kontroll med konsekvensene.

Forfatteren av innlegget har tittelen «fagansvarlig». Jeg undrer meg hvilket fag det kan være. Så jeg tar en titt på LinkedIn og ser hvordan Håkon Knudsen Toven der presenterer seg: *Jeg jobber med samfunns- og myndighetskontakt, politikk og strategisk kommunikasjon. Tidligere har jeg jobbet som rådgiver i ulike kommunikasjonsbyråer. Har mange års politisk erfaring fra AUFs sentralstyre, APs landsstyre og som folkevalgt politiker i Buskerud. Utdannet ved Universitetet i Oslo og Universitetet i Wisconsin.*

Utdanninga er innafor statsvitenskap og kommunikasjon og her står tittelen «Samfunnskontakt». Det er altså ikke snakk om fagkunnskap verken om mineraler eller de virkninger slik utvinning kan få på livet i havet. Faget er kommunikasjon, eller hvordan selge ut et svart budskap som grønt.

Spørsmålet er da hvorfor Klassekampen velger å la Offshore Norge få gratis annonseplass kamouflert som et debattinnlegg.

Svein Lund
<http://gruve.info>

Vi kommer ikke unna behovet for mineraler
Håkon Knudsen Toven

Vestens behov for metaller og mineraler øker i takt med energiomstillingen. I dag er det et gapende misforhold mellom ambisjonene for utbyggingen av fornybar energi, og tilgangen på mineralene som er avgjørende for at de samme ambisjonene skal nås. Derfor er det både viktig og bra at et bredt flertall på Stortinget har sagt ja til å utforske muligheten for en norsk havbunnsmineralnæring.

Det grønne skiftet trenger mineraler. For å bygge ut sol-, vind og batteriteknologi trenger vi mineraler som kobolt, litium, nikkel og kobber; mineraler som finnes på den norske havbunnen. IEA anslår at mineralbehovet vil kunne øke mellom fire til seks ganger dagens nivå innen 2040. Spørsmålet er hvordan og i hvilke land de skal utvinnes.

I dag dominerer Kina markedet både innen utvinning og prosessering. En så ensidig tilbudsside er problematisk og gjør oss sårbare for geopolitiske konflikter. Utvinning av havbunnsmineraler på norsk sokkel vil ikke løse det alene, men kan bidra til en bredere tilbudsside og sikre kritiske verdikjeder. Derfor er det bra at Høyre, Frp, Arbeiderpartiet og Senterpartiet har annonsert enighet om en trinnvis åpning for utvinning av havbunnsmineraler på norsk sokkel.

Utvinning av havbunnsmineraler er ikke uproblematisk. Vi har for lite kunnskap om dyphavet, og all industriell aktivitet vil ha påvirkning på miljøet. Derfor er det bra at det stilles strenge krav til miljø, miljøkartlegging og at åpningen skjer gradvis og er kunnskapsbasert. De forhøyede miljøstandardene vil være viktig for å tiltrekke seg de mest seriøse aktørene. I dag foregår mineralutvinning ute av syne og ute av sinn for de fleste nordmenn, i gruver langt vekk fra norske miljøstandarder. En norsk havbunnsmineralnæring kan bidra til en mer bærekraftig mineralutvinning.

Er det noe det siste halvannet året har lært oss, er det at vi ikke kan gjøre oss ressursavhengig av land som Russland og Kina. Når vi vet at Norge er i en unik posisjon, med mulig store forekomster av havbunnsmineraler på norsk sokkel og verdensledende marin- og offshorekompetanse, vil det være rart om vi ikke engang skulle utforsket muligheten for en norsk havbunnsmineralnæring. Selv med optimal ressursutnyttelse fra eksisterende gruvevirksomhet på land – og selv med optimal resirkulering – vil behovet for mineraler og sjeldne jordarter mangedoble seg de neste tiårene.

Dersom utvinningen av havbunnsmineraler kan gjøres på en forsvarlig måte, både med hensyn til sikkerhet og miljø, kan dette utgjøre et tilskudd som bidrar til å sikre kritiske metaller til det grønne skiftet, redusere dominansen til enkeltaktører på det globale markedet og legge grunnlaget for nye arbeidsplasser og lokal verdiskaping i Norge.